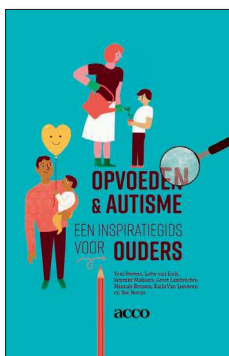

CF

OPVOEDEN & AUTISME.

■ I. NOENS

■ Y. PEETERS e.a.

Een inspiratiegids voor ouders.

Acco, Leuven, 2018, 104 p.

Medewerkers van de onderzoekseenheid Gezins- en Orthopedagogiek van de KU Leuven doen al lang onderzoek naar het opvoeden van kinderen met autisme. Met deze inspiratiegids willen ze wetenschappelijke kennis over het opvoeden van een kind met autisme toegankelijk maken voor ouders van een kind met autisme en hen helpen bij de uitdagingen die ze ervaren. Dit kleurrijk boek focust niet zozeer op wetenschappelijke kennis over autisme als wel op het opvoeden van een kind met autisme.

Ouders kunnen het boek gebruiken als werkboek, alleen of samen met een hulpverlener. Voor wie liever niet in het boek schrijft, zijn er online werkbladen beschikbaar. Voor professionals geeft het boek veel inzicht in het opvoeden van een kind met autisme en inspiratie om hierover met ouders in gesprek te gaan.

Het boek is erg toegankelijk geschreven en de kleurcodes maken het overzichtelijk. Door op bijna elke pagina ouders van een kind met autisme aan het woord te laten, creëert het boek herkenning en erkenning bij ouders. Het boek geeft concrete tips, interessante websites en lectuur voor meer verdieping.

Stilstaan bij opvoeden is het eerste deel. Het boek geeft aandacht aan **gevoelens**, **gedachten** en opvoedingsgedrag van ouders. Na elk deel volgt een reflectie **wat voel ik?**, **wat denk ik?**, **wat doe ik?** Al gaat het over algemene

opvoedingsprincipes zoals omgaan met stress, steunen/stimuleren/sturen, toch slaagt het boek erin om de focus op het opvoeden van een kind met autisme te behouden.

Aan de slag met opvoeden staat centraal in het tweede deel. Via coachende vragen kiest de ouder waarmee hij/zij graag aan de slag wil:

- **voelen:** aandacht voor jezelf
- **denken:** je gedachten
- **doen:** je opvoedingsgedrag
- **je kind op school**
- **broers en zussen**

Zowel 'je kind op school' als 'broers en zussen' zijn korte delen van 3 tot 4 pagina's. Het deel rond 'je kind op school' gaat kort in op het belang van samenwerking met de school en het uitwisselen van tips. Daarnaast ondersteunt het ouders in de afweging rond het wel of niet meedelen van de diagnose autisme op school.

Het boek is op maat van elk kind en elke ouder geschreven. Het geeft concrete tips voor het opvoeden van kinderen van alle leeftijden. De focus ligt niet enkel op autisme, maar zet de ouder aan om breed te kijken en oog te hebben voor wat goed en minder goed loopt. Opvoeden thuis staat centraal. Het boek is dus handig voor ouders en wie hen begeleidt. Als leerlingenbegeleider kan het ondersteunend zijn in een oudergesprek waarin uitdagingen in de opvoeding van een kind met autisme aan bod komen.

Sarah Schaubroeck (coördinator Prodia-team, coördinator specifieke onderwijsbehoeften (POC GO!) en redactielid Caleidoscoop)

CONSULTATIEVE LEERLINGENBEGELEIDING.

■ **W. MEIJER**
Professionalisering en onderwijsverbetering.
Gompel & Svacina, Oud-Turnhout, 2019, 242 p.

Consultatieve leerlingbegeleiding is een methodiek waarbij de leraar en de begeleider in gesprek gaan over de onderwijssituatie met het oog op aanpassingen die een leerling helpen om gestelde doelen te bereiken. Het gaat dus over een methodiek, maar ook over een denkwijze waarbij preventie voorop staat. Bij consultatieve leerlingbegeleiding worden problemen die de leraar aanbrengt bekeken als werkproblemen waarbij op de eerste plaats binnen de onderwijssituatie naar oplossingen gezocht wordt.

Het boek heeft vier delen. Deel I schetst de kenmerken van consultatieve leerlingbegeleiding. In deel II ligt de nadruk op de betekenis van consultatieve leerlingbegeleiding voor leraren. In deel III wordt de methodiek onderbouwd en uitgewerkt, inclusief handreikingen voor begeleiders. Deel IV staat in het teken van een preventieve zienswijze op zorg en onderwijs.

Het boek beschrijft een methodiek die past in de evolutie van de positie die CLB's in het onderwijslandschap innamen en innemen. Sinds de zeventiger jaren en vooral

sinds de aanpassingsklassen ontstonden, werd er door de toenmalige PMS-centra gezocht naar een manier om korter te kunnen aansluiten bij scholen. Aanvankelijk richtte zich dat vooral op het zoeken naar mogelijkheden om de eigen diagnostiek te vertalen naar leraars. Maar meer en meer groeide het besef dat er meer nodig was en dat het niet louter om een 'vertaalprobleem' en het begrijpbaar maken van de diagnostiek voor leraars ging. Onze adviezen moeten dan handelingsgericht worden. Het gaat dan om mediërende werkwijzen waarbij kinderen door een leraar begeleid worden. Consultatieve leerlingbegeleiding richt zich in de eerste plaats op de leraar. Vragen rond leerlingen worden immers consequent benaderd vanuit een onderwijsgezichtspunt. Dat betekent onder meer dat er niet zozeer gefocust wordt op het zoeken naar verklaringen van problemen, maar op de hulpverlening én verandering. Wat vooral ook niet onvermeld mag blijven is de gelijkwaardigheid die in dergelijke consultatieve context ontstaat tussen leraar en begeleider. Men werkt als twee professionals samen. Het is een eerste verdienste van de auteur om dit op een heldere wijze te beschrijven met een verwijzing naar de evolutie die de leerlingbegeleiding doormaakte.

De auteur gaat daarbij niet over ijs van een nacht. Hij steunt zijn betoog op heel wat (o.a. door hemzelf opgezet) wetenschappelijk onderzoek, wat duidelijk de toegevoegde waarde van deze consultatieve werkwijze laat zien. De auteur heeft zelf ook heel wat ervaring met de introductie van consultatieve leerlingbegeleiding op scholen zowel in Vlaanderen als Nederland. Hij verwijst dan ook

veelvuldig naar de Vlaamse situatie.

De professionalisering van leraars en begeleiders staat in deze werkwijze centraal en dit vanuit de eigen praktijk op de werkvloer. Bij consultatieve leerlingbegeleiding worden de problemen die de leraar inbrengt (al dan niet verwijzend naar concrete leerlingen) gedefinieerd als professionele werkproblemen. Daarvoor worden dan in de onderwijssituatie oplossingen gezocht. We kunnen niet genoeg beklemtonen hoe belangrijk dit is. Meestal wordt er aan dit facet bij de introductie van vernieuwing geen aandacht geschonken. Er is geen tijd voor en/of geen geld, of meer nog: de professionalisering staat te ver van de werkvloer. Nochtans is het essentieel. Wat zou er van het M-decreet geworden zijn moest er meer aandacht juist naar dergelijke professionalisering gegaan zijn?

Het boek is geschreven voor leraars, begeleiders en schooldirecties. Voor CLB'ers is het zeker en vast een must om ter hand te nemen. Het vertrekt mee vanuit onze situatie en plaatst die in een kader dat toelaat om preventie en hulpverlening goed uit te bouwen. Maar ook voor begeleiders en schoolleiders is het een heel bruikbare manier van werken en denkwijze. Op dergelijke wijze samenwerken met leraren biedt hen de ruimte om hun sleutelpositie optimaal te benutten.

Erik Vercammen (gewezen pedagogisch adviseur voor de vrije CLB's)

SIMULATIEONDERWIJS EN SIMULATIETRAINING.

■ **H. BUYSE e.a.**
Een vernieuwend concept voor het hoger onderwijs en organisaties uit de gezondheidszorg in Vlaanderen.
Gompel & Svacina, Oud-Turnhout, 2018, 224 p..

In deze publicatie brengen zeven auteurs, allen werkzaam aan hogeschool VIVES, campus Kortrijk, ons een vernieuwende aanpak van simulatieonderwijs en simulatietraining. Ze doen dit specifiek voor de opleidingen Verpleegkunde en Vroedkunde. Om studenten voldoende voor te bereiden op de latere werkelijke praktijk, is het belangrijk dat ze bepaalde vaardigheden, zoals het oefenen op levensechte poppen, kunnen leren in veilige leersituaties. Na een korte theoretische duiding beschrijven ze op een didactisch goed opgebouwde wijze en correct wetenschappelijk onderbouwd hoe simulatieonderwijs geïmplementeerd kan worden in het onderwijs. Veel buitenlandse onderzoeken en verwezenlijkingen ondersteunen de aanpak. Volgens de auteurs (en uit onderzoek) zou het leerrendement van klassiek frontaal onderwijs veel lager liggen dan bij innovatieve vormen van studentgecentreerd onderwijs. De verworven vaardigheden geven bovendien direct aanleiding tot een verbeterde patiëntenzorg en

verhoogde tevredenheid. Dit kan inderdaad wel kloppen, maar wat de auteurs minder sterk vermelden is dat er veel afhangt van hoe het klassiek frontaal onderwijs wordt gegeven. Benadrukken dat het leerrendement 'veel' lager ligt, is een te enge conclusie.

In de verschillende hoofdstukken die volgen, geven de auteurs veel voorbeelden van good practice. Ze doen dit op een genuanceerde maar toch voldoende kritische manier. Voor- en nadelen kaderen ze vanuit een ontwikkelingsgerichte visie. Het boek eindigt met diverse bijlagen met bruikbaar didactisch materiaal en schema's die kunnen gebruikt worden bij simulatietrainingen.

Voor hogescholen of andere opleidingen waar studenten later moet werken met patiënten, biedt dit boek de nodige knowhow. Het enige aspect dat voor mogelijke hindernis kan zorgen bij de invoering is het financiële plaatje. Tenzij men een goede sponsor vindt die heel wat kosten wil dragen. Na het lezen van dit boek krijgt men de goesting om morgen al te starten met simulatieonderwijs.

Karl Baert (recensent NBD Biblion, master in pedagogische wetenschappen en in onderwijsmanagement)